БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 227 (8752)
СЕНТЯБРИИН 25 ЧЕТВЕРГ 1958 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүдэлмэришэдые овощь, хартаабхаар хангаха

...эрэхэ бүри оронойmнай арад ...материальна байдал улам ...рна, хото хүдөөгэй ажалшад ...шадалтай һуудаг болоо. Со...стическэ хүдөө ажахымнай ...нэ бүри эдеэ хоолой продукт ... хэээнэйхиһээ элбэгжэжэ...

...хоолой продукт бэлэдхэлгэ ...шадай ажаһуудалай шухала ...л болоно. Мүнөө намар бо... байхада, илангаяа промыш... предприятинуудай хүдэлмэ... алба хаагшадые хартаабха, ...ор хангалгада онсо анхарал ...лагдана. Богонихон болзо... хүдэлмэриие амжалтатай... үнгэргэхын тула предприяти... хүтэлбэрилэгшэд, профсою...водской, нютагай комитедүүд ... хэмжээ абаха уялгатай. ...эришэд болон алба хаагша...гые химда сэнтэй хартааб...щоор хангаха тушаа фабри...водуудта суглаа хураал дээ...оло дахин хэлсэгдээ. Теэд ...эришэдэй ажаһуудалай ...дэ ямар предприятиин хүтэл...гшэд, профсоюзна органи...һотой анхарал хандуулдаг ...дэл тус асуудал шиидхэгдэ...йна.

...тайн леспромхозой проф... түрүүлэгшэ нүхэр Занхабаев, ...нь начальник нүхэр Хрюкин ... энэ хүдэлмэриие муу бэ... эмхидхээ. Леспромхозой ди...тэдэнэй хараалһан хэмжээ...гые һайшаажа, бүридхэһэн ...дануудыень автомашинаар ... хангаа. Тиигэжэ хүдөө ню...ай ажалшад болон колхозни...а 12 тонно үгэрсэ, 15 тонно ...а, 20 тонно хартаабха, ар... тонно помидор, мангир гэхэ ...үнэгүй сэнгээр абтаа. Мүнөө ...мхозой модо бэлэдхэлэй ...дуудтахи магазинуудта эдэ ...тинуудынь наймаалагдажа ... Модошод ажалһаа таһаран... үбэлдөө хүрэхэ хартаабха, ... худалдан абана. Энэ хүдэл... саашадаа үргэлжэлүүлэгдэ...гасаар баян Түнхэнэй аймаг...ээ хэдэн арбаад тонно хар... асарагдаха байна.

... хүдэлмэришэдтэй зарим ...риятинуудта ажаһуудалай та... үбэлдэ бэлэдхэлэй энэ хүдэл... гуримтайгаар үнгэргэгдэжэ ...эр үнинэй. Предприятинууд ...нгөө түлөөлэгшэдые колхо... эльгээжэ хэлсээ хэнэ. Улан... судна бүтээлгын заводой нэгэ ... Байкало-Кударын аймагай ...й нэрэмжэтэ колхозой хар... хуряалга, бусад ажалда хү... байна. Хэгдэһэн хэлсээнэй ... заводой ОРС эндэһээ 100 ... хартаабха, 60 тонно капуста ...ан абаха юм. Тэрэ хартааб...пустын хахадһаа ехэнхинь хү...ришэдтэ худалдагдаха, бэшэ... столоводо үгтэхөөр хараа...на.

...публикымнай колхозуудай, ... нютагуудай ажалшадай ху... тариһан хартаабха, овощь ...га түлэг дундаа ябажа бай...дэл энэ үедэ хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха саг ерээ. Гэхэтэй хамта, олон хүдэлмэришэдтэй зарим томо предприятинуудта энэ хүдэлмэри унжагайрһаар. Хэдэ мянган хүдэлмэришэдтэй паровозовагонно заводой профсоюзай завкомдо хартаабха, овощь бэлэдхэхэ тушаа хөөрэлдөөн гараһаар үнинэй. ОРС-ынь хүдэлмэрилэгшэд бирагай юумэ үшөө хээгүй, магазинуудтань хартаабха, овощь багаар наймаалагдана. Заводой зарим цехүүдэй хүдэлмэришэдэй зүгһөө хартаабха, овощь бэлэдхэлгые түргэдхэхэ эрилтэ хэгдэһэншье байна. Теэд завкомой хүтэлбэрилэгшэд иимэ байдалые усадхаха талаар зохихо хэмжээ үшөө абаагүй байһаар.

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин зарим предприятинууд барандаа хүдөө нютагуудта, колхоз, совхозуудай хажууда байгаад, тус хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Хориин, Черемухын, Хүрьбын леспромхозуудай модошодой ажаһуудалай эрилтэдэ ёһотой анхарал хандуулагданагүй. Үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри бүхыдөө унжагайржа, олон хүдэлмэришэдэй гэр байра, столово заһабарилагдаагүй, эдеэ хоолой продукт бэлэдхэлгэ саг соогоо эмхидхэгдээгүй байна. Тэрэшэлэн Галуута Нуурай рудоуправленидэ, Городок городто зарим профсоюзна хүтэлбэрилэгшэд, ОРС-ын хүдэлмэрилэгшэд «олонхи хүдэлмэришэднай өөһэдтөө огород таридаг юм» гэжэ шалтаад, мүртэй юумэ хэнэгүй.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха талаар эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, зохихо хэмжээ абаха саг ерээ. Хартаабха малталга гол түлэб энэ һарада дүүргэгдэхэ байна. Колхозууд түрүүшын ээлжээндэ хартаабхын үрэһэнэй фонд хаажа, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэжэ байна. Городой «пищеторг», «горкоопторгын» организацинууд хартаабха, овощь бэлэдхэжэ, городуудай ажалшадта наймаалха уялгатай байһанаа мартаха ёһогүй. Энэ жэлдэ хартаабха, овощиин муугаар ургаһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ худалдаа наймаанай организацинууд үбэлэй үедэ ажалшадые хартаабхаар таһалдуулхагүйн тула мүнөө, эдэ үдэрнүүдтэ зохихо хэмжээ дары абаха зэргэтэй. Бэлэдхэгдэһэн овощоо һайнаар дабһалха, тэдэнээ зүбөөр хадагалха, хартаабхаяа гутаахагүйн түлөө оролдохо тон шухала.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэн ангиие огородой эдеэгээр хангалгада ёһотой анхарал хандуулжа, эдэ продуктнуудые иишэ тиишэнь гамгүйгөөр гаргашалха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ уялгатай.

Республикынгаа промышленностиин хүдэлмэришэдые хартаабха, овощоор хангалгада туһалхые хүдөө нютагуудай ажалшад уряалагдана. Партиин айком, аймгүйсэдкомууд предприятинуудай коллективүүдтэ хартаабха, овощь худалдаха хэрэгтэ али болохо туһаламжа хүргэхэ ёһотой.

...ахстан 545 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааба

...МА-АТА, сентябриин 22. ...С). Намарай үһээтэй сагай ...эһээ уламжалан таряа ху...ада тохёолдоһон бэрхэшээл... Казахстанай хүдөө ажахын ...эрилэгшэд үсэд нэтэрүүгээр ... гарана. Республикын колхоз, совхозуудай механизаторнууд сагай уларилай муу байбашье, хадагдаһан таряа суглуулжа, сохихо хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ оролдолго гаргажа байнхай. 545 миллион пүүд таряан гүрэндэ тушаагдаа.

...ССР-эй Журналистнуудай союзда

...СР-эй Журналистнуудай сою...ргбюрогой заседани болобо. ...инска областной отделениин ...рогой түрүүлэгшэ нүхэр ... Сафонов хүдэлмэришэн, хү... бэшэгшэдые олошоруулан, ...жүүлхэ талаар журналист...й хэжэ байһан хүдэлмэри ту...ээржэ үгэбэ. Хүдэлмэришэн ...шэдэй дунда ябуулагдадаг ...й һонирхолтой дүй дүршэл ... организацида бии болонхой, ...эришэн, хүдөө бэшэгшэдэй ...уд хододоо хэгдэжэ байдаг. ...листнуудай һаяхан байгуу...ан хэдэн кабинедүүдэй дэр... хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэг... зорюулагдаһан консультаци, ...шэд болон журналистнуудай ...га үнгэргэгдэжэ байдаг бо...

Мүн энэ заседани дээрэ Белорусска ССР-эй Журналистнуудай союзай оргбюрогой түрүүлэгшэ нүхэр Н. Я. Филимонов нютагай организацинуудые хүтэлбэрилхэ тухай элидхэл хэһэн байна.

Оргбюро советскэ журналистнуудай бүхэсоюзна нэгэдэхи съездэ бэлэдхэлэй түсэб хаража үзөөд батална.

Карельскэ, Удмуртска, Коми АССР-нүүдэй, Адыгейскэ автономно областиин, Алтайска, Ставропольско хизаарнуудай, Воронежско, Орловско, Новгородско, Свердловскэ, Ивановска, Иркутска, Саратовска, Горьковско областьнуудай советскэ хэблэлэй ехэ бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Журналистнуудай союзай гэшүүд болгогдожо абтаһан байна.

Чехословакиин профессор Иозеф Громадкада „Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө" уласхоорондын Ленинскэ шан барюулагдаба

Чехословакиин олониитын элитэ ехэ ажал-ябуулагша, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэ, Коменскын нэрэмжэтэ Евангелийскэ — шажан мүргэлэй факультедэй профессор, декан Иозеф Громадкада «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шан Кремлиин Свердловскэ зал соо сентябриин 23-да барюулагдаба.

Шан барюулгын ёһололдо советскэ ниислэл хотын предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, соёл культурын ажалябуулагшад, олон тоото ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, Чехословакиин Республикаһаа СССР-тэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэд, Чехословакиин хэрэгүүдээр саг зуурын этигэмжэтэ И. Копецкий түрүүтэйгээр, мүн бусад оронуудай айлшад байлсаа.

Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшэ, уран зохёолшо Н. С. Тихонов баярай ёһолол дээрэ үгэ хэлээ. Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреадай үндэр дээдэ нэрэ тэрээндэ олгогдоһонтой дашарамдуулан, профессор Иозеф Громадкые нүхэр Тихонов халуунаар амаршалһан байна. Советско-чехословацка хани барисаанай обществын түрүүлэгшэ академик К. В. Островитянов, СССР-эй Славянска комитедэй түрүүлэгшэ А. С. Гундоров, «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын шангай лауреат Италиин олониитын ажал-ябуулагша Андреа Гаджеро болон бусад Иозеф Громадкада хандан амаршалгын үгэ хэлээ. Үгэ хэлэгшэд үндэр дээдэ шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Иозеф Громадкые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, һайн һайхан ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлахыень тэрээндэ хүсөө.

Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Иозеф Громадка уласхоорондын Ленинскэ шан тэрээндэ олгоһонойнь түлөө баясхалан хүргөөд, иигэжэ хэлээ:

— Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хабаадагшад мүнөө нэгэн һанал сэдьхэлтэй бүлэ боложо нэгэдэнхэй. Арадуудай хоорондын холбоо барисаанда һаад хэдэг бүхы юумые зайсуулхаһаа һайн һайхан ажал хэрэг мүнөө үедэ байхагүй. Энээниие мэдэрэлгэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдые эмхидхэн нэгэдүүлнэ. Эб найрамдал хамгаалха хэрэг бүхы хүн түрэлтэнэй түүхэдэ, тэрэнэй хүгжэлтэ болон гэгээрэлдэ угаа ехэ удхашанартай.

(ТАСС).

Алдар солын хэрэгтэ агууехэ партимнай уряална

Улан-Удын судна бүтээлгын, заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад КПСС-эй ээлжээтэбшэ XXI съездын хүндэлэлдэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, декабриин 24 хүрэтэр дүүргэхээр шиидэбэ. Заводой хүдэлмэришэдэй дунда мүрысөөн дэлгэржэ байна. Энэ мүрысөөндэ комсомолец Виктор Павловай хүтэлбэрилдэг котельщигүүдэй бригада түрүүлжэ ябана. Тус бригада үдэрэйнгөө даабари 200 гаран процент дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** (зүүн гарһаа), бригадир **Виктор Павлов**, бригадын гэшүүд **Ким Киргизов, Станислав Шодоров, Андрей Носков** гэгшэд һууна. **А. Мантаевай** фото.

Шэнэ амжалта туйлахабди

Партиин ээлжээтэбшэ XXI съездые зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые манай колхозой гэшүүд угаа ехэ баяртайгаар угтаа. Имагтал түрэл партиингаа анхаралаар хүреэлэгдэжэ, колхознай ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ байна ха юм.

Энэ жэлэй эхиндэ абаһан социалистическэ уялгануудаа артелиин гэшүүд амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Илангаяа һайн дүнгүүдые хонишоднай туйлаа. Тэдэнэр нёдондо жэл хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо абаһан байбал, мүнөө жэл тэрэнээ 4,3 килограммда хүргөө. Тиигэжэ байгша ондо гүрэндөө нёдондонойхиһоо 84 центнерээр ехэ нооһо тушаагаа.

Хонишодһоо һаалишаднайшье ехээр гээгдэнэгүй. Байгша оной үнгэрһэн 8 һарын туршада колхозой үнеэн бүриһөө 1142 килограмм һүн һаагдаа. Түрүү һаалишаднай бүри ехые һаагаа. Энээгээр багсаахада һаалишаднай абаһан уялгаяа дүүргэхэ байна. Тэрэшэлэн үхэршэд, малшадай оролдолгын ашаар мяха абалга дээшэлнэ. Энэ жэлдэ гүрэндэ 500 центнер мяхан тушаагдаад байнхай. Съездын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, артелиин гэшүүд гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө декабриин 5 хүрэтэр дүүргэхээр хараалба.

КПСС-эй ЦК-гэй февралиин Пленумэй тогтоолоор МТС-үүдэй хубилгагдахада колхознай трактор, машинануудые худалдажа абаһан байна. Энэ жэлдэ өөһэдтөө машина, техникэтэй болоһоной ашаар хабарай тарилга, пар хахалалгаяа саг соонь үнгэргөөбди. Мүнөө намар таряа хуряалга хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй, түргөөр үнгэргэгдөө. Сентябриин 10-да таряа хуряалга, үрэһэ хаалга сүм дүүргэгдээд байгаа. Хоёр бригадамнай үрэһэндэ 5400 центнер ороoһо таряа хааха байһан аад, 5820 центнер хаагаа. Хааһан үрэһөө «ОСМ-3» машинаар дахин сэбэрлэжэ, тэрэнээ тарилгын шанарта хүргэжэ байнабди. Һүүлэй мэдээгээр 800 центнер таряан тарилгын шанарта хүргэгдөө. Энэ хүдэлмэри бүхыдөө ноябриин 1 хүрэтэр дүүргэгдэхэ юм.

Механизаторнууд, колхознигууд болон малшаднай мүнөө үедэ һолоомо, зелёнкоёо хуряажа байнхай. Бүхы һолоомо, зелёнко малай үбэлжэхэ газарта сүм зөөгдэхэнь. Колхозой правлени эдэ үдэрнүүдтэ адуу малаа 25 гүүртэ, отара болгожо хубаагаад, үбэлжэхэ газарыень тодорхойлоод, хүнүүдээр гүйсэд хангаад байна.

Партиин XXI съездые манай барилгашад ехэхэн амжалтаар угтаха хүсэлэнтэй. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 1000 хониной байха хоёр байра шэнээр түхеэрхэ гэжэ шиидэбэ. Мүн үбэлжэлгын эхилтэр 100 тугалай байха байра баригдаха юм. Таряанай тоог дээрэ 1500 центнер овёс хадагалха склад бүтээгдэжэ байнхай.

Ц. Семенов, Мухаршэбэрэй «Үнэн» колхозой түрүүлэгшэ.

1800 центнер мяха худалдахань

«Коммунизм» колхоз КПСС-эй XX съездын шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон, ойрын жэлнүүдтэ мяха, илангаяа гахайн мяха абалгые горьтойгоор ехэдхэхэ зорилго табиһан юм. Һүүлэй хэды жэлэй туршада бүри ехээр мяха абадаг болохын тула ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Хэрбээ 1956 ондо 1200 центнер мяхан, тэрэ тоодо 381 центнер гахайн мяхан абтаһан байгаа һаа, 1957 ондо 1400 центнер мяхан, тэрэ тоодо 502 центнер гахайн мяхан абтаһан байха юм. Харин энэ жэлдэ 1800 центнер мяха, тэрэ тоодо 800 центнер гахайн мяха абаха уялгатай. Энэ уялгаяа колхознигууд амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 102 процент дүүргэжэ, аймагай дамжуулгын Улаан туг абаа һэн.

Илангаяа колхозой гахайшад жэшээтэ һайнаар хүдэлөө. Тэдэнэр энэ жэлдэ гүрэндэ худалдагдаһан мяханай 60 процентые гэхэ гү, али 300 центнер гахайн мяха тушааба. Гахайн мяха бүри ехээр абадаг болохын түлөө колхозой эрхим гахайшад оролдосотой, бэрхээр ажаллана. Суута гахайшан Ф. Федотова 26 толгой гахай тус бүридэнь 102 килограмм шэгнүүртэй болгоод, дүршэлтэй шадамар гахайшан В. Архипова 40 толгой гахай тус бүридэнь 89,2 килограмм болгоод тушаагаа.

Бэлшээн таргалуулха гүүртын мал адуулагшад А. Кожевников, А. Белозеров гэгшэд сүүдхэдэ малайнгаа шэгнүүрые тус бүридэнь 700—800 грамм хүрэтэр нэмээжэ шадаа. Һаяадаа эдэнэр тус бүридөө 3 центнерһээ дээшэ татадаг мал гүрэндэ худалдажа эхилхэнь.

Партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэреэр зоригжоһон малшад дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. 500 центнер гахайн мяха жэлэй эсэс болотор гүрэндөө худалдахань. Тиихэдэ 300 центнер үхэрэй мяха сентябрь, октябрь һарада тушааха. Энэ уялгаяа бэелүүлхэдээ, колхоз гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ юм.

Т. Викторов.

Студентнэр колхозуудта туһална

Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй студентнэр-комсомолшууд Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй алдарта ойе һуралсалай, ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидэһэн байгаа. Техникумэй 69 студентнэр-комсомолшууд холын Курумканай аймагта ерээд, һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Аймагай колхозууд энэ жэлдэ ороoһо тарияанай һайн ургаса ургуулһан туладаа хүдэлмэриин хүсөөр дуталдажа байһан байба. Тиин Улан-Удэһээ ерэһэн эдэ студентнэр колхозуудта ехэ туһа хүргэжэ байна.

Дүрбэдэхи курсын студентка Лидия Шилкина хүтэлбэрилэгшэтэй ветеринарна отделениин 17 студент Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр сооһоо олониинь тоог дээрэ ороoһо сэбэрлэжэ, ажалай эрхим жэшээ харуулна.

Студентнэр өөһэдөө тогтооһон журамай ёһоор үглөөнэй 5 часһаа үдэшын 7 час хүрэтэр хүдэлмэрилжэ, ажалайнгаа нормые бултадаа 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. А. Павлов, А. Смолин, А. Бутусин гэгшэд гүрэндэ ороoһо тушаана. Мүнөө 1000 гаран центнер эрхим шанартай ороoһо тушаагаад байна.

Студентнэр колхозой үйлэдбэридэ һайнаар хүдэлмэрилхэһөө гадна, соёл гэгээрэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна. Колхознигуудай дунда хөөрэлдөө үнгэргэнэ, газетэһээ материалнуудые уншажа үгэнэ, колхозой залуушуултай хамта элдэб һонин наада эмхидхэнэ. Колхоздо ерэн сасуу өөһэдынгөө дунда уран һайханай бүлгэм эмхидхэһэн, «Дайшалхы хуудаһа» гаргажа байха хүнүүдые томилһон байна, мүнөө колхознигуудта харуулхын тулада ехэ концерт бэлдэжэ байнхай.

Эдэ студентнэртэ аймагай залуушуулай, комсомолой айкомой зүгһөө халуун баяр хүргөөд, һуралсалдаа, ажалдаа эрхим амжалта туйлахыень хүсэнэбди.

Н. Намжилов, ВЛКСМ-эй Курумканай айкомой секретарь.

Сабшалан, таряалангаа уһалһанай ашаар

Байгша ондо Кударын аймагай колхозуудай луговодууд нуга, сабшалангаа һайнаар уһалжа, үтэгжүүлжэ, үбһэ ногооной баян ургаса абахын түлөө горьтой хүдэлмэри хээ юм.

Үнгэрэгшэ хабар эндэхи колхозуудта луговодуудай 56 звено эмхидхэгдэжэ, уһалагдаха, үтэгжүүлэгдэхэ хадалан, сабшалангай бүхыдөө 6920 гектар газар тэдэнэртэ даалгагдажа үгтөө һэн. Колхоз бүхэндэ луговодуудай хэхэ хүдэлмэриин түсэб, даабари тодорхойлон табигдажа, звенонуудта хүргэгдэһэн байна. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлһэнэй түлөө урмашуулгын тусхай нэмэлтэ түлөөһэн зохёогдоһон байха юм. Гадна колхозуудта үбһэ ногооной һайн ургаса абахын түлөө социалистическэ мүрысөөн луговод, звено бүхэнэй хоорондо эмхидхэгдээ. Тиигэжэ үнгэрэгшэ үбэл, хабартаа эндэхи колхозуудай сабшалан дээрэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Сабшалан дээрэ бүхыдөө 16 мянган тонно аргал, наг шэбхэ гаргагдажа тараагдаа, уһалууриин һубаг, канава һайнаар заһабарилагдажа, хамта 3535 гектар газар уһалагдаа юм.

Эндэхи Кировэй нэрэмжэтэ артелиинхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Перевалов) сабшалангаа һайжаруулха, уһалха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри илангаяа үргэнөөр ябуулаа. Тус колхоздо хамта 800 гаран гектар сабшалан хоёр дахин, зарим газарынь гурба дахин уһалагдаһан байгаа. Мүн тэрэ газартань бүхыдөө 2500 тонно наг шэбхэ гаргагдаа һэн. Тиигэжэ зунай һарануудта хура бороогүй, гандуу байбашье, артелиин луговодууд нүхэд Дампилов, Яковлев, Бурлаков, Макаров гэгшэд 500 гаран гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 20—22 центнер үбһэ абаа.

Тэрэшэлэн Сталинай, Ждановай, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд нуга сабшалангаа уһалха, үтэгжүүлхэ талаар нилээд ехэ ажал хэһэн байха. Энэ жэлдэ аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозойхид Шара Голой уһалууриин системые һэргээн бодхоожо, тэндэхи һубаг, канавануудыень заһабарилһан, заримыень шэнээр малтаһан байна. Гансахан гол ехэ канавыень малтахадаа 5 мянган кубометр шорой зөөжэ гаргаа. Энэ системын уһые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһанайнгаа ашаар колхозойхид 400 шахуу гектар сабшалан уһалаа. Мүн мүнөө намартаа, ерэхэ жэлэй хабар тус системынгээ уһаар 1000 гаран гектар газар уһалхаар хараална.

Иигэжэ аймагай колхозууд үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса абаа. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз нёдондо жэлдэ ойролцоол 3 мянгаад центнер үбһэ абаһан һаа, энэ жэлдэ 14 үдэрэй туршада хамта 9400 центнер үбһэ хуряажа, түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Тиихэдэ Калининай нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 4 мянгаад шахуу центнерээр ехэ үбһэ бэлдэбэ. Эндэхи түрүү луговод нүхэр Зимирев даажа абаһан 60 гаран гектар сабшалангай га бүриһөө 40 центнер үбһэ хуряагаа.

Нёдондо жэлдэ аймагай колхозууд ниитынгээ малда ойролцоол 62 мянган центнер үбһэ бэлэдхэһэн һаа, байгша ондо бүхыдөө 112 мянган центнер бэлэдхээ.

Мүн энэ жэлдэ колхозуудта силос даралга эмхитэй һайнаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ эндэ хамта 10-аад мянган тонно силос дарагдаһан байгаа. Мүнөө хорёод мянган тонно дарагдаад байна. Сентябриин 20-ной мэдээгээр «Путь Октября», Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд үнеэн бүридөө 10—10 тонно шэмэтэ тэжээл—силос бэлдэнхэй.

Гадна, ерэхэ жэлдэ гол, нуурнуудайнгаа уһа зүбөөр, хүсэдөөр хэрэглэжэ, нуга сабшалангаа уһалха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри улам үргэнөөр хэхын тула аймагай колхозууд бэлдэжэ байна. Колхоз бүхэндэ барилгын-мелиоративна бригаданууд эмхидхэгдэжэ, сабшалангай газар уһалха, үтэгжүүлхэ түсэб зохёогдожо эхилээ.

С. Таханов.

АГИТАТОР, ПРОПАГАНДИСТНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Хүгжэжэ байна хүдөө ажахымнай

Партиин XX съездын шиидхэбэри бэелүүлэгдэнэ

1953 ондо партиин ЦК-гэй сентябриин Пленум манай ороной хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөн дэбжэзхэ хэмжээ-ябуулга хараалһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо, мүн КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, республикымнай хүдөө ажахы горьтой амжалта туйлаа. Һүн, мяхан, нооһон болон бусад зүйлнүүд ехээр абтадаг болонхой.

Энэ үе соо республикымнай хүдөө ажахын туйлаһан амжалта тухай эндэ хэлэгдэхэ.

Манай республикын ажалшад бүхы оронойнгоо арад түмэнтэй нэгэн хамта партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй тогтоолые баяр баясхалантайгаар угтаа. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд энэ съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

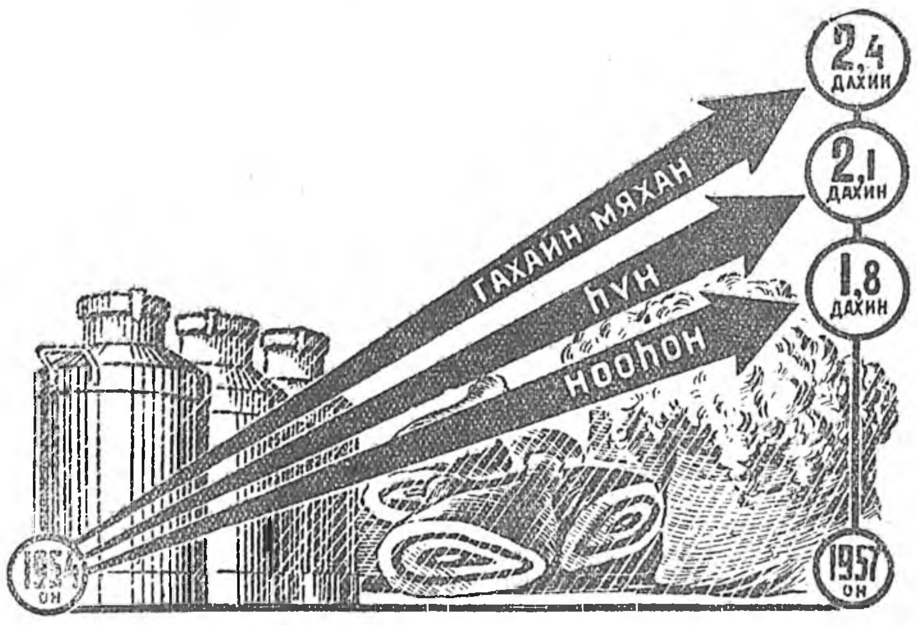
1959—1965 онуудта манай ороной арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд саашадаа бүри түргэнөөр хүгжэхэ замыемнай тодорхойлхо байна. Агуухэ Ленинэй эмхидхэн байгуулһан партиин ударидалгаар манай арад промышленностиин, хүдөө ажахын һалбаринуудые, эрдэм ухаан болон соёл культурые хүгжөөхын, оронойнгоо национальна олзо доходые арьбадхаха, совет зоной байдалые улам һайжаруулхын тула ямар юумэ туйлажа шадахаб, юу туйлаха ёһотойб гэжэ энэ даабарита тоонууд соо тодорхойлогдохо.

Партиин энэ съездые ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн эрмэлзэл оролдолго бүхы орон дотор дэлгэрэнхэй. Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд үйлэдбэриин түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ, продукци бүтээн гаргалгые ехэдхэхэ, тэрэнэй өөрынь үные химдаруулха бүри ехэ уялга абажа байна.

Колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд партиин съезд зарлаха гэһэн мэдээсэлые баһал баяртайгаар угтаа. Хүдөө ажахынгаа хүдэлмэри хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд хэһэн юумэёэ шалган харана. Манай ороной хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөн дэбжэзхэ үндэһэ һуури табиһан партиин ЦК-гэй 1953 оной сентябриин Пленумһээ хойшо республикын хүдөө ажахы нилээд ехэ алхам хээ. Тэрэ Пленумэй тогтоолые, мүн КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, хүдөө ажахыдахи дутагдалаа зайсуулжа, шэнэ арга боломжонуудые элирүүлһэн байнабди. Иигэжэ таряа талха, мяха, һү, үндэгэ, нооһо, мал ажалай бусад ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо арга олдоо.

Хүдөө ажахые үндэһөөрнь һайжаруулхын тулада Коммунистическэ партиин хараалһан хэмжээнэй ехэ аша туһатай байһаниинь манай республикын жэшээ дээрэһээ харагдана. Колхозууд болон совхозууд ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаа.

1954—1957 онуудай турша соо республикын хүдөө ажахы 2570 трактор (15 хүсэтэй), таряа хадаха 1200-гаад комбайн, силосэй ногоо хуряаха 434 комбайн, ашаанай 1500 гаран автомашина абаа юм. Энэ үе соо капитальна хүдэлмэридэ зорюулжа һомологдоһон мүнгэнэй хэмжээн 198 миллион түхэриг болоһон байгаа. Колхозууд болон совхозууднай гүрэнэй туһаламжын ашаар, мүн өөһэдынгөө арга боломжонуудые хэрэглэн, 1954—1957 онуудай турша соо 16 процентээр ехэ ороохо таряа абадаг болоһон, сахарай свёкло 5,2 дахин, һү—2,1,

нооһо—1,8, гахайн мяха—2,4, үндэгэ—1,3 дахин ехээр абадаг болоһон байна.

Колхоз, совхозуудай ажахын хүгжэхэтэй хамта олзо доходынь ургана. 1954 ондо колхозуудай мүнгэн олзо 165,7 миллион түхэриг байһан аад, 1957 ондо 269,5 миллион түхэриг болоо.

Энэ үе соо хүдөө ажахыһаа эдеэ хоолой зүйл ехээр абадаг болоһоной ашаар, гүрэндэ худалдагдадаг ороохо тариан 83 процентээр, хартаабха—30, һүн—89, мяхан—10 процентээр нэмэһэн байгаа.

Үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхын түлөө

Элдэб янзын тэжээл элбэг ехээр бэлдээгүй һаа, ниитын мал ажалай амжалтатайгаар хүгжэжэ шадахагүйнь мэдээтэй. Тэжээлэй ургамалнуудые ехээр тарижа, үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхеэр бэлдэхэ асуудалые шиидхэхэ ёһотой байгдаа. Тиимэһээ республикын колхозууд, совхозууд һүүлшын хоёр жэлэй туршада (1956—1958 онуудта) шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха хүдэлмэрёэ үргэлжэлүүлээ. Энэ үе соо колхозууд болон совхозууд 91 мянган гектар шэнэ газар хахалһан байна. Тиигэһэнэй ашаар тарилгын талмай үргэдхэгдэһэн, ургаса муутай сабшалангай, бэлшээриин газар ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэдэг болоһон байна. 1954—1957 онуудай туршада 200 мянга гаран гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээд, тарилгын талмай үргэдхэгдөө, түрүүшын ээлжээндэ тэжээлэй ургамалнууд ехээр таригдадаг болоо. Иигэжэ ниитынгээ малда бүдүүн, шэмэтэ тэжээл, таряа талханай зүйл ехээр бэлдэхэ аргатай болоһон байгаабди.

Энэ үе соо манай АССР-эй колхозууд, совхозууд тэжээлэй шэнэ ургамал—кукуруза таридаг болоо. Силосэй ногоо ехээр тарижа, малдаа шэмэтэ тэжээл — силос горьтойгоор дарадаг болонхойбди.

Манай эндэшье кукурузын яһала һайнаар ургаха байһые дүй дүршэл харуулаа. Түрүү колхознигууд, бригаданууд звенонууднай кукурузын баян ургаса абадаг. Ханамжатайгаар хандаһан газарта энэ ургамал һайнаар гарадаг юм. Жэшээнь, Курумканай аймагай Аргада нютагта, Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо мүнөө жэл кукуруза ехээр ургаа.

1955—1957 онуудта зелёнко мүн лэ ехээр таригдадаг болоһон байна. Энэнэй ашаар 1957 ондо тариһан зелёнко 1955 онойхиһоо гурба дахин шахуу ехэ ургаса үгөө.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада колхозууд, совхозууднай үбһэ тэжээл хэды ехээр бэлэдхэдэг болоошье һаань, энэ асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй, ойрын сагта заатагүй шиидхэхэ ёһотойбди.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада колхозууд, совхозуудай уһалагдадаг газар үргэдхэгдэжэ, 15 мянган гектар хэмжээтэй болоо. Энэ үе соо 24 мянган гектар намаг газар хатаагдаад, уһа бүлэжэ гаргадаг 140 худаг, 214 юрын худаг малтагдаа. Тиигэжэ 85 мянган гектар сабшалангай газар уһалагдаһан байна. Иимэ юумэнэй хэгдээшье һаа—колхозууд, совхозуудай уһалагдадаг газарынь бага байһаар.

Тиимын тула уһалагдадаг газарайнгаа талмайе үргэдхэхэ шухала болоод байна. Уһалууриин һубаг канавануудые заһабарилан үргэдхэжэ, мүнөө бии байһыень һайнаар хэрэглэхэ, уһалагдадаг газарай талмайе үргэдхэхэ хэрэгтэй. Газар уһалхадаа нютагай үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэлсэхэ шухала.

Уһалагдадаг тарялан, сабшалангай ехэ ашаг үрэтэй байдагынь мэдээжэ. Онохойн мелиоративно-туршалгын станциин олон жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахада: шэниисын, овёсой тарилгые хабар уһалхада гектар бүриин ургаса 4,6 центнерээр нэмэнэ. Ургамалай гаража байха үедэнь 2—3 дахин уһалбал—гектар бүриин ургаса 14—18 центнерээр нэмэдэг, минеральна үтэгжүүлгэ оруулалсаад уһалхада—гектар бүриин 40 центнер ургаса абтадаг. Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговодууд сабшалангаа 3 уһалһанай, наг шэбхээр үтэгжүүлһэнэй ашаар 157 гектар газарай га бүриһөө 58 центнер үбһэ абаһан байна.

Тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таридаг болохотоёо хамта, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, тэжээлээ элбэгээр бэлдэхэ асуудал шиидхэхэ ёһотойбди. Уһалдаг газараа үргэдхэхэ гээшэ түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоод байна.

Хони үсхэбэрилгэ мал ажалай гол һалбари болоо

Адууһа малдаа үбһэ тэжээл ехээр бэлдэдэг болоһоной, мүн ондоошье хэмжээ-ябуулга бэелүүлһэнэй ашаар республикын колхозууд болон совхозууд малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлээ. Тиигэжэ һү, мяха, үндэгэ, нооһо ехээр абадаг болоһон байна. Бүхы малай, илангаяа хонидой тоо толгой олошороо. Хони үсхэбэрилгэ республикын колхозууд, совхозуудай ажахын гол һалбари болоһыень тодорхойлон харуулхада, ойлгосотой болоно.

Хэрбээ 1954 оной январиин 1-дэ колхозууд, совхозуудта 827 мянган хонин байгаа һаа, байгша оной сентябриин 1-дэ 1373 мянган толгой болоо. 1953 онойхитой жэшэбэл, хонидой тоонь 166 процентээр нэмэһэн байна.

Курумканай колхозууд хони үсхэбэрилгээр ехэ амжалта туйлаа: энэ үе соо хонидойнгоо тооe хоёр дахин олошоруулаа. Мухаршэбэрэй колхозууд хонидойнгоо тооe 1,9 дахин, Иволгын —1,8 дахин, Хэжэнгын—1,5 дахин, Борьёогой совхоз 2 дахин олошоруулба.

Хонидой тоо олошоруулхатаяа хамта үүлтэрыень һайжаруулаа. 1956—57 онуудай турша соо гүрэндэ тушаагдаһан, худалдагдаһан нарин, нарибтар нооһоной, мүн хонин бүриһөө хайшалагдаһан нооһоной нэмэһэн ушар энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

Республикын колхозууд, совхозууд 1956 ондо 1228 тонно нарин, нарибтар нооһо гүрэндөө худалдаһан байгаа. Энэнь гүрэндэ худалдаһан бүхы нооһонойнь 57 процент болоно. 1957 ондо үшөө ехые—1848 тонно нарин, нарибтар нооһо гүрэндэ худалдаа. Энэнь бүхы нооһонойнь 67 процент болоно.

Хонин бүриһөө хайшалагдадаг нооһон нилээд нэмээ. Хэрбээ 1954 ондо хонин бүриһөө 1,8 килограмм нооһо хайшалһан һаа, мүнөө жэлдэ 2,5 килограмм абаа. Иволгын аймагай колхозуудай хайшалһан нооһые нёдондо жэлэйхитэйнь сасуулбал, хонин бүриин 430 грамм нооһон нэмээ гэхэ гү, али толгой бүриһөөнь 3,1 килограмм нооһон абтаа. Байкало-Кударын аймагай колхозууд хонин бүхэнһөө 3,07 килограмм нооһо, Курумканай аймагай колхозууд—2,98 килограмм хайшалаа.

Иволгын, Кударын, Курумканай, Мухаршэбэрэй, Бичурын аймагуудай колхозууд мүнөө жэлдэ хонидойнгоо тоо толгойе ехээр олошоруулһан байна. Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн», Кировэй, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абаад, түлжүүлжэ байнхай.

Эдэ бүгэдэнь юу харуулнаб гэхэдэ, республикын колхоз болон совхозуудта ашаг олзо ехэтэй энэ һалбариие бүри түргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжын бии байһые гэршэлнэ.

Һүн ехээр һаагдадаг болонхой

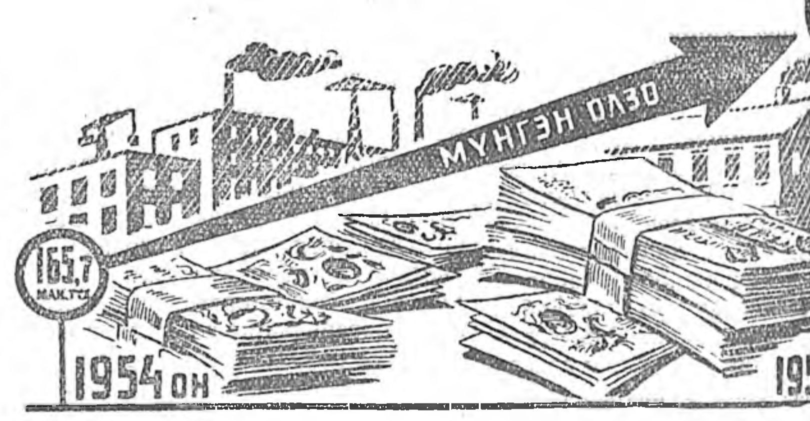
Һүн, мяхан, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкые хүсэхэ гэжэ партиин табиһан зорилгые Бурят ороной ажалшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаһан байха юм. Юундэб гэхэдэ, энэмнай арадай байдалые улам һайжаруулха зорилготой бшуу. Энэ шухала зорилго дүүргэхын түлөө республикын ажалшад шармайн тэмсэжэ байна.

Колхозууд болон совхозууднай һү һаалияа ехэдхэхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалта туйлаа. Хэрбээ 1954 ондо дунда зэргээр үнеэн бүриһөө: колхозуудта 475 килограмм, совхозуудта 660 килограмм һүн һаагдаһан һаа. энэ жэлэй 8 һара соо колхозуудта 965 килограмм, совхозуудта 1233 килограмм һүн һаагдаа. Яагаад һүн ехээр һаагдадаг болооб гэхэдэ, түбхын түрүүн шэмэтэ тэжээл ехээр бэлдэгдэдэг болоһон байна. 1955 ондо үнеэн бүридөө дунда зэргээр 1,3 тонно силос дараһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ 3,3 тонно дараһан юм.

Үбһэ тэжээл ехээр бэлдэдэг болохотоёо хамта, колхозууд болон совхозуудта үнеэдэй харууһа, хоол һайжаруулха хэмжээ-ябуулга бэелүүлэгдэһэн байна. Кабанскын, Байкало-Кударын, Иволгын, Кударын, Торийн аймагуудай түрүү колхозууд шэнгеэр ажалаа эрхилдэг байбал, мүнөө жэлэй һү һаалгын дүн һураггүй һайн байха һэн. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, эдэ аймагуудта һү һаалга 19 процентээр ехэ болоо.

Тус аймагуудай түрүү колхо... бүри ехэ һү һаагаа. Жэш... Иволгын аймагай «Улаан Ор... колхоз үнеэн бүриһөө 1159 ... грамм һү һааба. Энэнь нё... жэлэйхиһээ 256 килограммаар ... шээ болоно. Һү һаалга бүхы ... 30 процентээр нэмэһэн байна. ... дэхи «Коммунизм» колхоздо ... бүриһөө 305 килограмм һүн ... донойхиһоо ехээр һаагдаа. Ку... аймагай Калининай нэрэмжэтэ ... хоздо үнеэн бүриин 1168 литр ... һаагдаа. Тиигэжэ һү һаалга... процентээр (үнеэн бүриин 36... лограмм) ехэ болоо юм. Тори... магай Калининай нэрэмжэтэ ... хоз һү һаалгаяа 45 проце... ехэдхээд, үнеэн бүриһөө 1115 ... грамм һаагаа. Нёдондо жэлэй... 289 килограммаар нэмэһэн бо...

Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 367 ... ноор үлүү ехэ нооһо абажа, ре... ликамнай болзорһоо урид 451 ... но нооһо гүрэндэ тушааһан, ху... даһан байна. Энэнь нёдо... нойхиһоо 25,6 процентээр ехэ ... гаа. Һү бэлэдхэхэ жэлэйнгээ ... дүүргүүтэй байнабди. Арбан ... гай колхозууд түсэбһөө гадуур ... гүрэндэ худалдажа байнхай. ... публикын колхозууд, совхозууд... ха, үндэгэ гүрэндэ худалдаха ... бөө дүүргэхэ байһандань ямар ... һэжэг байхагүй.

Партиин XXI съездые угтуулан

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездые угтуулан, партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхозуудай правленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд, мүн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шиидхэгдээгүй асуудалда анхаралаа хандуулна. Мүнөө түрүүшын ээлжээндэ хэгдэжэ байгаа хүдөө ажахын хүдэлмэриие саг соонь дүүргэхэ шухала. Таряагаа гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха, ороoһото тарянай, хартаабхын үрэһэ хүсэд хүрэхэ хэмжээтэйгээр хааха, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо-анхарал хандуулха хэрэгтэй. Колхозууд болон совхозууд малай тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжоёо бүрин хэрэглэхэ зэргэтэй. Энээнтэй хамта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые дүүргэхээр саг тулаа.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, республикын колхозууд, совхозууд шиидхэгдээгүй асуудалнуудтаа гол анхарал табиха, хүдөө ажа... бүри түргөөр хүгжөөхэ прогр... тодорхойлхо болоно. Ойрын ... нүүдтэ шэнэ газар элдүүр... ашаглажа, модо бургааһатай ... сэбэрлэжэ, уһа намагтай газар ... таажа, тарилгынгаа талмайе ү... хэхэ болоно. Тиихэтээ ... тариан ажал эрхилхэ оньһон ... нэбтэрүүлһэнэй, газар уһалха ... дэлмэри үргэнөөр эмхидхэһэнэй ... дэһөөр тарялангай ургаса д... лүүлхэ ёһотойбди.

Колхозууд, совхозуудай про... циин өөрынь үные химдар... хүндэ хүдэлмэри хүнгэдхэхэ ... гоор ойрын жэлнүүдтэ хүдөө ... хыгаа бүхы дээрэнь электри... тэй болгохо, шадаал һаа, ехээр ... һожоруулха шухала.

Түрүү дүй дүршэл үргэнөөр ... жэлэн нэбтэрүүлээгүйдэ, таа... ряалан, мал ажал хүгжөөн ... хэ асуудал шиидхэгдэхэгүй ... тэй.

Тиимэһээ эрдэм ухаанай туйлалтые, түрүү дүй дүршэлые ... ажалда, газар тарялангда шадаал һаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ... рэгтэй.

Хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ асуудалые амжалтатайгаар шиидхэбэл, колхозууд эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижүүлэгдэхэ, ажалайнь бүтээсэ дээшэлхэ, продукциин өөрынь үнэ химдарха байна.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд 1959—1965 онуудта ... ажахын бүхы һалбариие ... түргэнөөр хүгжөөхэ хараа ... хойлхо, соёл культура улам ... жээхэ, ажалшадай байдалые ... баян дэлгэр болгохо түсэб ... байна.

1954—57 онуудта манай республикын хүдөө ажахы [illegible] техникэ гүрэнһөө абаа

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн баярай урда тээ

Алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэнэбди

…ЛКСМ-эй XIII съездын мате…уудые суглаануud дээрээ …эн хэлсэжэ, шудалжа байха …аа, Бичурын аймагай комсо…шууд алмалта, арьбалалта хэ… ажалай бүтээсые саашадань …лүүлхэ, хүдөө ажахын про…иин өөрынь үные химдаруул…үүдалнуудта түбхын түрүүндэ …ралаа хандуулһан байна. Кол…удай зөөрие арьбалха, алма…ууудал гэхэ гү, али хүдөөдэ …мольско «нөөсэ» бии болго…үудал бидэнэрые һонирхуулаа

…ЛКСМ-эй XIII съездын шиид…бые бэелүүлэн, Бичурын ай…ай комсомольско организаци …нскэ комсомолой 40 жэлэй …рэтэр алмалта, арьбалалта …эй ашаар комсомольско «нөө…» 1 миллион түхэриг оруулха …э абаһан байгаа.

…алта, арьбалалтын түлөө …лэй эхилһэнһээ хойшо гурбан … үлүү саг үнгэрөө. Энэ үе …аймагай комсомолшууд «нөө…» хахад миллионһоо үлүү тү… оруулаад байна. Алмалта, …алалта хэһэн тухай справка… комсомолой райкомдо үдэр … орожо байдаг болонхой. Энэ … хүдэлмэрине колхозуудта …н кавалериин» бригаданууд …ана. Тиимэ 21 бригада аймаг … хүдэлнэ. Колхозуудай ком…ольско организацинуудай ал…, арьбалалтын түлөө тэмсэ…дүнгые комсомолой райком …бриин табанда хаража үзэһэн … Тиигээд гурбан һарын тур…14 мянган түхэриг арьбалһан …беда» колхозой комсомольско …изаци (секретарь А. Смоли…нэгэдэхи һуури, «нөөсэдэ» 32 …ан түхэриг оруулһан Калини…нэрэмжэтэ колхозой комсо…ско организаци хоёрдохи һуу…һэлээ гэжэ тодорхойлогдоо.

…ээ алмалта, арьбалалтын тү…эмсэл хүдэлмэриин бүхы учас…д дээрэ үргэнөөр дэлгэрэн… Тиин ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ой …эр уялгаяа дүүргэхэ байһан…этигэнэбди.

…магай комсомолшууд ВЛКСМ…40 жэлэй ойдо, партиин XXI …ын хүндэлэлдэ үшөө нэгэ бэ…бэлдэжэ байна. Энэнь юуб гэ…, Калининай нэрэмжэтэ кол…барилдажа байһан уһа тог…хаалта болоно. Колхоз энэ …ые хоёр жэлэй туршада ба… байна. Энээнээ ёрэхэ жэлэй … дүүргэхэ түсэбтэй байгаа. …шье аймагай комсомольско ор…изаци энэ барилгые ВЛКСМ-эй …лэй ой хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ …эбэ. Комсомолой айкомой …ум дээрэ энэ асуудал зорюута …эдэжэ, аймагай центрын …омолец бүхэн энэ барилга дээ…удэлмэрилхэ гэжэ шиидхэгдэ…байгаа. Энэ шиидхэбэри бэе…эдэжэ байна. Комсомольско …гада 10—15 хүн 10 хоногоор …дэг. Эгээ хүндэ, харюу…та хүдэлмэриинь хэжэ дүүр…ш. 84 кубометр бетон шудхаг…, 310 кубометр шулуун, 300 кубометр элһэн, хайр бэлдэгдэһэн байна.

Ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ комсомольско организацинууд илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ жэлдэ аймаг дотор комсомол-залуушуулай 36 звено болон бригада байгуулагдаад, тэдээндэ 1700 хүн хабаадажа байна. 72 мянга гаран центнер үбһэн бэлэдхэгдэһэн, 8 мянган тонно силос даргдаһан байха юм. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ «Защита мира», Кировэй, Ждановай нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудай комсомольско организацинууд шалгаржа гараа. Үбһэ хуряалга, силос даралга үргэлжэлһөөр. Мүнөө үедэ комсомолшууд-залуушуулай 13 агрегат таряа хуряалгаяа дүүргэжэ байна.

Мүн мал ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан комсомолшууд һайн бэлэг бэлдэжэ байнхай. Аймаг доторхи 24 МТФ-гэй хахадынь комсомолшууд-залуушуулай юм. Тэндэ 72 комсомол басагад һаалишадаар хүдэлнэ. Комсомолшууд-залуушуулай 7 ОТФ, нэгэ комсомолшуудай, хоёр комсомолшууд-залуушуулай СТФ байгуулагданхай. Бүхы дээрээ мал ажалда 247 комсомолшууд хүдэлнэ. Мүнөө үедэ Бичурын хониной совхозой һаалишан Дулма Дармаева үнеэн бүриһөө 2615 литр һү һаагаад, аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Е. Пунцыкова үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1814 литр һү һаагаад байна. Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд-залуушуулай МТФ-гэй коллектив 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1369 литр һү һаагаа.

Хонишодой дундаһаа комсомолшууд-залуушуулай ОТФ-гэй хонишод Н. Каурова, А. Некипелов, Л. Каурова гэгшэд хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм нооһо хайшалжа, ехэ амжалта туйлаһан байна. Гахайн фермэнүүдтэ ажалладаг комсомолшууд энэ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. «Победа» колхозой СТФ-дэ 10 басагад ажаллана. Тэдэнэр бултадаа комсомолой гэшүүд юм. Мүнөө ВЛКСМ-эй айком «Победа» колхозой комсомольско организациин хүдэлмэриин дүй дүршэл» гэһэн брошюра хэблэхээр бэлэдхэжэ байна. Энэ ном 500 хэһэгээр хэблэгдэжэ тараагдаха юм. ВЛКСМ-эй айком «Гохо» гэжэ сатирическэ хуудаһа 500 хэһэгээр хэблэжэ гаргана.

Комсомолшууд 3 жэлэй соёлой добтолгодо эдэбхитэйгээр оролсонхой. ВЛКСМ-эй айком эрхим клубай, Культурын байшангай, эрхим һургуулиин түлөө конкурс Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй ойн баярта зорюулан соносхоһон байна.

Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада Бичурын аймагай комсомолшууд иигэжэ шэн зоригтойгоор ажаллана.

А. Смолин, ВЛКСМ-эй Бичурын айкомой секретарь.

Закаменай залуушуулай үгэ

…бан жэлэй соёлой добтолго …хэ гэһэн уряае манай айма…залуушуул, комсомолшууд ай…раар баярлажа угтаа һэн. …ынь арга боломжоёо бүридхэжэ, …лжо үзөөд, соёл культураяа …ан түргэнөөр хүгжөөлсэхэ …иготой хэдэн хэмжээ-ябуулга …лһан байна. Комсомолой ор…ацинуудай гурбан жэлдэ хэхэ …мэрине тоолохо болоо һаа, … олон ааб даа. Тиигэбэшье тэ…й шухала шухалыень дурдаха …энтэйб. Абаһан уялгануудай… дунда гэр байрын барилгада … анхарал хандуулагдана: соё…5 байшан, 15 культбаза, 10 …н булан, 30 гаран бани, мүн …ушуул өөһэдтөө 450 байшан …ха гэжэ бэшээтэй байха. 7 ста… 4 буудалгын тир баригдаха. …ганууддаа бодото дээрэнь бэе…ын тулада горьтой хүдэлмэри …жэ байнхай. Манай комсомол…, залуушуул өөһэдтөө 200 га…байшан барижа эхилээ. Тэрэ … «Коммунизм» колхозойхид—…, Ленинэй нэрэмжэтэ, Стали…нэрэмжэтэ колхозуудай залуу… 20—20-иие, «Байгал» колхо…л—26-о бариха юм. Эдэ гэр…эй 36-ынь мүнөө орохоор …н болоо. Сталинай нэрэмжэтэ …ээ 100 хүнэй һууха залтай …база Усановкада баригдан…

…най залуушуул, комсомол… коммунистическэ-хүмүүжүүл…рэгтэ онсо анхарал хандуул… агитаторнуудай мэргэжэл ша…, политическэ болбосоролые …лүүлхын тула оролдолго гар…, ханын газетэнүүдэй редкол… эрхим хүнүүдээ томилно, …рнүүдэй бүлгэмэй гэшүүдтэ …ушуулые олоор оруулна.

Аймагай центрын залуушуул, комсомолшуудай хамтын суглаан боложо, гурбан жэлэй туршада Цакир тосхоние болбосон түхэлтэй болгохо зорилготой хэмжээ-ябуулга хараалһан, эхин организаци бүхэн тэрээгээр тусхай уялга абаһан байна. Тэрээнһээ гадна хүн бүхэн 3-һаа үсөөн бэшэ модо тариха, палисаднигуудые барихаар, 100 кубометр модо бэлдэжэ, хабтагай болгон хюрөөдэхэ, ажалшадай дунда 50 мянган түхэригэй ном худалдаха уялгануудые абаа.

Аймагай центрын залуушуул, комсомолшуудай агитбригада таряа хуряалгын үедэ колхозуудай полевой стан, гүүртэ, фермэнүүд дээгүүр ябажа, һонирхолтой концерт харуулаа.

Архи уудаг, забхай залихай ааша гаргадаг, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг ябадал усадхахын тулада Закаменай залуушуул шармайн оролдохобди гэжэ мэдүүлнэ.

Манай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии байха. «Дружба», XX съездын нэрэмжэтэ колхозуудтахи комсомолой эхин организацинууд соёлой добтолгодо хүсэд ороодүй байһаар. Тэндэ лекци, элидхэл үсөөн уншагдана, уран һайханай бүлгэмүүдынь һулаар хүдэлмэрилнэ, соёл сурталай, ойлгуулламжын хүдэлмэри ахираар ябуулагдана. Эдэ дутагдалнуудые ойрын сагта усадхахабди.

Соёлой добтолгодо эдэбхитэйгээр хабаадаха гэһэн уялгаяа Закаменай залуушуул, комсомолшууд заатагүй дүүргэхэ.

С. Бадмаев, ВЛКСМ-эй Закаменай айкомой секретарь.

ХОНИ ҮРЭЖҮҮЛГЫЕ ХУРДАДХАЯ

*

һайса таргалуулна

Арюун тунгалаг уһата Онёо голой баруун талын үргэн ехэ бэлшээридэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Баргажан) хоёрдохи ОТФ-гэй арба гаран отарануудай хонид зун, намарай үедэ адуулагдадаг юм.

Колхозой эрхим хонишон Радна Будаевич Ламатханов нэгэ отарыень даажа абанхай. Энэ отарада хамта 1052 толгой эрье хонид бии. Тэдэнээ һайнаар харууһалжа, тус отарынхид энэ жэлдэ хонин бүриһөө 3,9 килограмм һайн шанартай нооһо хайшалаа.

— Үбһэ, таряа хуряалгын үедэ хонидоо гансаараа харууһалжа гарааб. Сүүдхэдээ, шадаал һаа удаан саг соо, эдеэлсэтэй, һайн ногоотой газарта хонидоо адуулан, хужар, тэжээлэй дабһаар дутаагүй гээшэб. Тиигэжэ хонидни һайса таргалаа,—гэжэ хонишон Ламатханов хөөрэнэ.

Дүй дүршэлтэй, даажа абаһан ажалдаа оролдосотой нягтаар хандадаг энэ хонишон һара бүридэ хонидойнгоо шэгнүүр нэмээхэ даабари хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Август һарада эрьенүүдэйнгээ тус бүрие 4 килограмм 900 граммаар нэмээһэн байха юм. Колхозой правлениин, партийна организациин һайшаалда хонишон Радна Ламатханов нэгэнтэ бэшэ хүртэдэг байна. Нэмэлтэ түлбэри саг соогоо абадаг.

Мүнөө ахалагша хонишон нүхэр Ламатханов хонидоо Чилир гэжэ газарта үбэлэй байрада асараад, түбхинэжэ байнхай.

— Үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, хонидоо һайнаар ондо оруулхын түлөө шадаха зэргээрээ оролдохоб,— гэжэ хонишон Радна Будаевич этигэлтэйгээр хэлэнэ.

Д. Санданов.

* *

Хурьгад олоор абтана

Манай «Эрдэм» совхозой хонишод Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозойхидой үүсхэлые дэмжэхэ зуураа, байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абахаар шиидэһэн юм. Хонишоднай энэ уялгаяа бэелүүлхын тулада ехэ оролдолго гаргажа байнхай. Үнгэрһэн 8 һарын туршада нилээд амжалта туйлагдаа. Зундаа түрэһэн хэнзэ хурьгадтаяа хамта 6400 гаран хурьгад түлжүүлэгдэжэ байна. Энэмнай 100 эхэ хонин бүриһөө 106 хурьган абтаһан болоно.

Нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ нооһон хайшалагдаа. Хэрбээ 1957 ондо хамта дээрээ 250 центнер нооһон абтаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 492 центнер абтаа, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хонин бүриһөө 500 грамм ехэ нооһон хайшалагдаһан байна. Тиихэдэ совхозоймнай түрүү хонишон Шоён Цыбиковэй отарынхид хонин бүриһөө 4,7 килограмм, ахалагша хонишод Г. Машуев, Д. Тагапов гэгшэдэй отарынхид 3,3—3,5 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

Хонин ажалаа хүгжөөхын түлөө совхозоймнай партийна организаци ехэ оролдолго гаргажа байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ олон коммунистнууд хонин ажал дээрэ хүдэлхөөр эльгээгдээ. Мүнөө 20 гаран коммунистнууд тэндэ ажаллана. Тэдэнэй 12-ынь ахалагша хонишодоор хүдэлжэ байна. Коммунистнууд дааһан ажалдаа үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, ахалагша хонишон коммунист Сандан Цыбиковэй даадаг отарынхид нёдондо жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 112 хурьга абажа түлжүүлээд, мүнөө жэлдэ 170 хурьга абаха зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энэ отара дээрэ 100 эхэ хонин бүриһөө 116 хурьган абтанхай. Тиихэдэ ноябрь, декабрь һарада 350 хони хурьгалуулхаар хээлитүүлэгдэнхэй. Коммунист Гарма Машуев нёдондо жэлдэ ахалагша хонишоноор томилогдоһон байгаа. Тэрэнэй даадаг отарада мүнөө 100 эхэ хонин бүриһөө 138 хурьган абтаад, мүн коммунистнууд Дугаржап Чимитов, Шоён Цыбиков гэгшэдэй даадаг отарануудта 100-һаа 110—112 хурьган абтаад, түлжүүлэгдэжэ байнхай. Коммунистнуудай жэшээгээр бусад хонишод һайн амжалта туйлана.

Түрүү хонишодой дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо хэрэгтэ совхозоймнай партийна бюро анхаралаа табина. Совхозой отделенинүүдээр хирэ хирэ болоод лэ хонишодой суглаан үнгэргэгдэдэг. Эдэ суглаанууд дээрэ түрүү хонишод ажалайнгаа дүршэл тухай хөөрэжэ үгэдэг юм. Энэ жэлдэ ахалагша хонишод Ш. Цыбиков, Д. Чимитов, Т. Цыбиков гэгшэд ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хонишодто хөөрэжэ үгөө. Иимэ хөөрэлдөөнүүд аша туһа ехэтэй байдаг. Юуб гэхэдэ, ахалагша хонишон Шоён Цыбиковэй даажа байдаг отарынхид хонидойнгоо байрые жэлдээ хэдэн дахин һэлгэдэг, тингэжэ хонидоо ондо ондоо газарта абаашажа адуулдаг юм.

Политическэ хүдэлмэри нүлөө ехэтэйгээр ябуулхын түлөө оролдонобди. Хонишодой бригада бүхэндэ агитаторнууд томилогдонхой. Тэдэнэр газетын хуудаһанууд дээрэһээ шэнэ һонинуудые хонишодто үдэр бүри дуулгажа байдаг. Мүнөө агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөөд, һүүлээрнь партиин ЦК-гэй һүүлэй Пленумэй тогтоолтой хонишод танилсуулагдажа байна. Агитаторнууд Д. Бадмацыренов, Д. Раднаев, Д. Бальжинимаев гэгшэд ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Гадна, хонишодой отаранууд хоорондоо социалистическэ мүрысөөндэ урилсанхай. Отделенинүүдэймнай партийна эхин организацинууд мүрысөөнэй дүнгүүдые һара бүри согсолон гаргажа, түрүү ябаһан отарануудта дамжуулгын вымпел барюулна.

Ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһанууд» ехэ үүргэ дүүргэдэг. Совхозоймнай отделени бүхэндэ һарадаа нэгэ ханын газетэ гаргагдана. Тиихэдэ отарануудта 10 хоног бүридөө нэгэ дахин «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагдажа байдаг.

Совхозоймнай партийна бюро үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые хангалтатайгаар ябуулжа байна. 5-дахи отделениинхид үбэлжэлгые илангаяа һайнаар угтахань. Эндэ хонишодой байха 2 шэнэ гэр баригданхай, мүн 1000 толгой хонидой байха хоёр байра, хурьгадай байранууд баригдажа дүүрүүтэй байна. Олон хонишод өөһэдынгөө хүсөөр отарануудайнгаа хото хорёонуудые заһабарилна. Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри октябриин 1 болотор хэгдэжэ дүүрэхэнь.

Хонин ажалаа хүгжөөхэ талаар совхозоймнай табижа байһан зорилго ехэ. Мүнөө 23 мянган толгой хонитойбди. 1961 ондо хонидоймнай тоо толгой 2 дахин олошорхо гэхэ гү, али хамта 47 мянган толгой хонитой болохо байнабди.

Мүнөө хонишоднай партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, жэлэй эсэс болотор үшөө 2500 гаран хонидые хурьгалуулжа, энэ жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

М. Гармаев, Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой партийна бюрогой секретарь.

Цыпылма Гомбоевна Цыренова Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонидой үүлтэрые һайжаруулха талаар ехэхэн оролдолго гаргажа байнхай. Нүхэр Цыренова техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлхэ зуураа һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Мүнөө үедэ мянга холо гаран хонидые искусственна аргаар үрэжүүлээд байнхай. **Зураг дээрэ:** Ц. Г. Цыренова лаборатори соогоо хүдэлжэ байна.

З. Веснинагай фото.

Мүнгэн аванс буруугаар хубаагдана

Хүдөө ажахын артелиин Устав тухай, колхознигуудай урмашал хэшээлые бүри ехэ болгохо зорилгоор колхознигуудта һара бүри аванс үгэхэ, ажалай нэмэлтэ түлөөлэ тогтоохо тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1956 оной мартын 6-най тогтоолые хазагайруулһан ушар Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо һүүлэй үедэ үзэгдэнэ.

Энэ талаар хэдэн баримта дурдая. Ажалда хойрог колхозник Дагба Санданов 1957 оной ажалта үдэрэй тоосоогоор колхоздоо 258 түхэриг мүнгэ үритэй гараа һэн. Мүн энэ жэлэй зургаан һарын туршада оройдоо 89 ажалта үдэр олоходонь, тэрээндэ аяар 1400 түхэригэй мүнгэн аванс үгэһэн байна. Гэхэ зуура, колхозой эрхим хонишон Должит Цыренова энэ үе соо 200 ажалта үдэр олоһон аад, оройдоо 100 түхэриг аванс абаа. Колхозой гэшүүн Екимовский гэгшэ 1957 оной тоосоогоор колхоздоо 2200 түхэриг мүнгэ үритэһэн аад, энэ жэлдэ тэрэнээ түлөөгүй, үшөө 1200 түхэриг мүнгэ абаһан байба.

Колхозой правлени, тоо бүридхэгшэд колхознигуудай олоһон ажалта үдэрые хараада абангүй, колхоздо ажал хэдэг, хэдэгшьегүй хүнүүдтэ, өөһэдынгөө дүтын, түрэл садануудта (ажалта үдэрөөр үсөөн байгаашье һаань) мүнгэн аванс ехээр үгэдэг ябадал али олон үзэгдэнэ. Теэд колхоздо үнэн сэхээр ажалладаг колхознигууд, холын гүүртэ, отара дээгүүр ажаллажа байһан малшад ажалта үдэр олые олобошье, мүнгөөр аванс багые абадаг.

Гадна, энэ колхозой правлени гэшүүдтээ жэлэй эхинһээ хойшо авансаар мүнгэ оройдоо хоёр дахин үгэһэн байна. Һүүлэй хоёр һарада оройдоо нэгэшье мүнгэ колхознигуудтаа үгөөгүй.

Колхозой тоо бүридхэлшэд Очиров, Дармаев гэгшэд дааһан ажалдаа халирхай муугаар хандана. Колхознигуудай хэһэн юумые хэдэн һара соо ажалайнь дэбтэртэ бэшэдэггүй.

Иигэжэ колхознигуудай олоһон ажалта үдэртэ һара бүри аванс үгэхэ, ажалай нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ тухай хуулиие колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй бүдүүлигээр хазагайруулһанай гэмээр эндэ ажалай журам мууданхай.

К. Турков.

Кино муугаар харуулагдана

Арад зониие хүмүүжүүлгэдэ киногой удхашанар угаа ехэ. Тиимэһээ һүүлэй үедэ ажалшадта саг үргэлжэ кино харуулжа байха талаар нилээд анхарал хандуулагдана. Гэхэтэй хамта Закаменай аймагай Михайловкын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздохи нэгэдэхи комплексно бригадын гэшүүдтэ кино үнинэй харуулагданагүй. Гадна тэндэхи малшадай культурна эрилтые хангалга муугаар табигданхай.

Аймагай культурын таһаг (даагшань нүхэр Цыбиков) эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байбашье, ямаршье хэмжээ абадаггүй. Тэдэнэр һарадаа түсэбэй ёһоор 4 дахин кино харуулха ёһотой аад, тэрээнээшье дүүргэдэггүй байха юм. Энээндэ эсэс табиха саг тулаа.

Б. Бадмаев.

Редакциимнай һүүлшын почтоһоо

Ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдые саг соонь зүбөөр хаража үзэхэ

(Рейдовэ бригадын мэдээсэл)

Манай газетын рейдовэ бригада Мухаршэбэрэй аймагай хэдэн организацинууд, предприятинуудаар ябажа, ажалшадай бариһан гүйлта, гомдол, мэдүүлгэнүүдэй хэр саг соогоо, ямараар хаража үзэгдэдэгые шалгажа үзэһэн байгаа. Тиихэ зуураа, горьтойхон дутагдалнуудай бии байһаниинь элирүүлэгдэбэ.

Жэшээ болгон хэдэн баримтануудые абаад харуулая. Мухаршэбэрэй авторото аймаг дотор томохон предприятинуудай нэгэн юм. Эндэ 200 гаран ажалшад хүдэлмэрилдэг. Теэд иимэ олон хүдэлмэрилэгшэдтэй энэ предприяти ажалшадһаа ороһон гүйлта, гомдол, мэдүүлгэнүүдые хаанашье, ямаршье хэрэг дансада тэмдэглэдэггүй байшоо.

Эндэхи профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр И. Голодовкинтой уулзажа хөөрэлдэхэдэмнай «жэлэй эхинһээ хойшо нэгэшье гүйлта, гомдол ажалшадһаа ороогүй, энээгээр ямаршье хэрэг данса хэдэггүйбди. Заримдаа хүнэй гомдол оруулаа һаа, тэрэ доронь харюугыень үгөөд, шиидхээд байдаг гээшэбди»—гэбэ.

Тиигэжэ байха үедөө түрүүлэгшэ хармаан соогоо ажалшадһаа ороһон хэдэн гүйлтануудые гаргажа харуулна. Эдэ гүйлтануудынь сентябрь һарын эхеэр ороһон байгаа. Электромонтер нүхэр Т. Бельский профсоюзна организацида бэшэһэн гүйлта соогоо иигэжэ мэдээсээ:

«...Һүүлэй үедэ хэһэн ажалаа тэмдэглэһэн документнүүдые тушаахадамнай үгы болошоно. Августын түрүүшын хахадта 75 түхэригэй, хоёрдохи хахадтань 85 түхэригэй документ үгы болоо...

Тиихэдэ инструментальщик В. Юрков, автомашинын жолоодогшо Д. Парфенов гэгшэд август һарада 80—157 түхэригэй документнүүдэй үгы болоһон тухай мэдээсэнэ.

Эдэ мэдээсэлээр дары хэмжээ абтаха ёһотой байгаа. Юуб гэхэдэ, ажалшадай һара соо ажаллаад юу хэһэн, яаһанаа саарһан дээрэ бэшүүлээд, нормировщигто тушаахадань тэдэ документнүүдынь үгы болошоно бшуу. Ажалшадай гүйлтанууд мүнөө болотор шиидхэгдээдүй байһаар.

Жэлэй эхинһээ хойшо Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомдо хүнүүдһээ яһала олон гүйлта, гомдолнууд ороо. Тиигээд тэдэниие хаража, шалгажа үзэхэдэ, хэдыдэнь харюу үгтөөб, хэдыдэнь үгтөөгүйб гэжэ тухайлхын аргагүй байна. Олон гүйлтануудай ёһоор шалгалта хэхэ даалгабари хүнүүдтэ үгтэнхэй.

Зарим хүнүүдэй бариһан гүйлтануудта ямаршье харюу үгтөөгүй. Жэшээлхэдэ Подлопатка тосхондо ажаһуугшад А. Кашина, А. Шайдуров, М. Грицкова гэгшэд үхибүүдэй байшанда хүүгэдээ оруулха тухай гүйлтануудые аймгүйсэдкомой тусхай комиссида бариһан байгаа. Тэрэ гэһээр хэдэн һара үнгэрбэшье, ээдынь харюу абаагүй байһаар.

Мухаршэбэр тосхондо ажаһуудаг 67 наһатай хүгшэн А. Смолина аймагай социальна тэдхэмжын таһагта гүйлта бариһан юм. Тэрэнэй хүбүүн 1942 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хүндөөр шархатаад наһа бараһан байгаа. Энээн тушаа военкомадаар дамжуулан мэдээсэл хүргэһэн байха юм. Үргэхэ тэдхэхэ хүбүүнээ алдаһан энэ хүгшэн гүрэнэй тэдхэмжэ абаха мэдүүлгэ 15 жэлэй саада тээ Мухаршэбэрэй сельсоведтэ бариһан байгаа. Тушаан болоходоо бариһан саарһань сельсоведһээ үгы болошоо. Теэд А. Смолина мүнөө болотор гүрэнэй тэдхэмжэ абаагүй байһаар.

Республикын социальна тэдхэмжын министрын орлогшо нүхэр Андреева аймагай социальна тэдхэмжын таһагые даагша нүхэр Патрачковто саарһа эльгээхэдээ А. Смолинада туһалхыень дурадхаһан байгаа. Январь һараһаа эхилээд март һара дүүрэтэр нүхэр Смолинагай хэрэг тушаа дурсагдаһан хоёр эмхи зургаануудай хоорондо яһала олон саарһа эльгээгдээ, тиигэбэшье ямаршье шиидхэбэри абтаагүй байһаар.

Гэр байрануудые заһабарилха тушаа олон гүйлта, гомдол коммунальна ажахын таһагта ородог юм. Таһагые даагша нүхэр Зарапин хүнэй оруулһан гүйлтаар саг соонь хэмжээ абадаггүй. Жэшээлхэдэ, Ленинэй үйлсын 63-дахи номерой гэртэ байдаг гэрэй эээд сээниг шэнээр хэхэ тухай хэдэн дахин мэдүүлгэ оруулаа. Нүхэр Зарапин «үглөө мүнөө хэхэбди» гэһээр хэдэн һара болгобо. Иимэрхүү байдал олон үзэгдэдэг. Матросовой нэрэмжэтэ, олзоборилгын артельдэ ажалшадһаа ороһон гүйлта, гомдол хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Эндэ хүнэй бариһан гүйлта хэрэгүүдэй хэзээ ороһон, ямар хэмжээнэй абтаһан тушаа хэрэг данса соо юуншье байхагүй.

—Артелиимнай түрүүлэгшэ нүхэр Кононов ажалшадһаа ороһон мэдээсэлнүүдые өөрөө суглуулжа абаад, шкаф соогоо суургадаад байдаг юм,—гэжэ эндэхид хөөрэлдэнэ.

Ажалшадай хэрэг мэдүүлгэнүүдые саг соонь, зүбөөр хаража үзэхэ тушаа асуудалнуудые аймагай партийна, советскэ органууд хаража үзэхэ, бии байһан дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээ абаха ёһотой.

Рейдовэ бригадада хабаадагшад:
А. Максимов, Мухаршэбэрэй сельсоведэй депутат,
К. Именахоев, КПСС-эй гэшүүн,
К. Гусляков, авторотын хүдэлмэрилэгшэ,
Т. Гармаев, «Бурят үнэн» газетын корр.

Үдэр-үдэрэй һонинууд

96 баабгай...

Удалха, Алцаг нютагтаа уг заяанай ангууша гэгдэһэн Цыренов Цыдып үбгэ наһатай болобошье, агнуурияа мартаагүй, ой тайга гаралсаһаар лэ зандаа. Дүшэн табан жэл соо энэ үбгэнэй ябаагүй газар, алаагүй ан гэжэ Торнин аймагта хомор.

Цыдып үбгэн жэл бүхэндэ хэрмэ, булга, үнэгэ, һоно олоор баридаг юм. Агнууриин үнгэрэгшэ сезондо 16 булга, 200 хэрмэ, 2 буга, 2 үнэгэ, һолонго, шандага болон бусад ан олоор баряа.

Ангууша Цыренов наһан соогоо алаһан ангуудаа тооложо үзэнэ. Хэрмэ, булганай тоо байншье алдагдашоо юм бэзэ. Гээшье һаа баабгайтай барилдаһан, тэрэниие дараһан тухайгаа мартаагүй. Мартахашье арганьгүй. Тэрэниие «аялуулха» гээшэ амар хэрэг бэшэ. Үнэн бэеэ бэелжэ, хара хүлһээ адхахадажал баабгайе мухарюулха хэрэгтэй ха юм даа.

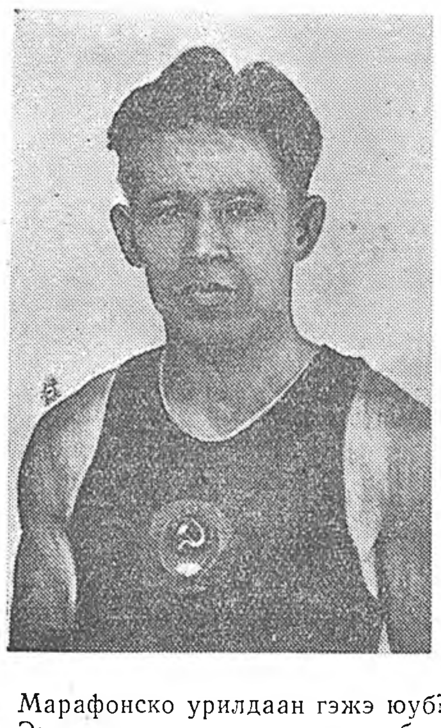
«96 баабгай баряаб» гээд хэлэхэдэнь зарпгад гэхээр болгодоно. Иимэ олон баабгай амарханаар шье алуулаагүй байһаниинь мэдээжэ.

Нүхэр Цыренов ангай арһа тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө жэл бүхэндэ шанда хүртэдэг. Гадна «Эрхим ангуушан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө, олон грамота абаа.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой энэ ангуушан ерэхэ сезониие угтана.

К. Деминов.

Марафонско урилдаанай чемпион

Марафонско урилдаан гэжэ юуб? Эртэ урда сагта грегүүд добтолон ороһон персүүдые Марафон гэжэ газарта бута сохиһон юм. Энэ илалтые дуулгахын тулада нэгэ сэрэгшэ Марафонһоо Афина хүрэтэр тон түргөөр гүйжэ ерэһэн байгаа. Тэрэ сэрэгшын нэрые алдаршуулхын тула 1896 ондо Афинада болоһон олимпиадада марафонско урилдаан түрүүшынхеэ үнгэргэгдэһэн юм. Марафонһоо Афина хүрэтэр 42 километр 195 метр. Тиимэһээ мүнөөнэйшье энэ урилдаан иимэ зайда үнгэргэгдэнэ.

Швециин столица—Стокгольмдо нээгдэһэн Бүхэдэлхэйн выставкэдэ зорюулагдажа, хүнгэн атлетикээр 1958 оной мүрысөөн үнгэргэгдөө. Марафонско урилдаанда хабаадалсаһан Сергей Попов 42 километр 195 метрые 2 час 15 минута, 17 секунда соо гаталжа, илалта туйлаһан байна. Энэ урилдаанда хабаадалсаһан Англиин, Австриин, Голландиин, Франциин, бусад гүрэнүүдэй спортсменүүд Поповһоо холо гээгдэһэн байха юм. Мүн нёдондо жэлдэ Сергей Попов марафонско гүйдэлдэ 2 час 19 минута 50 секунда соо ерэжэ, СССР-эй чемпион болоо һэн.

Иимэ түргөөр, иимэ холо гүйдэг С. Попов хаанахи, хэн нүхэр гээшэб?

Сергей Константинович Попов манай республикын Кяхта городто түрэһэн хүн: Бага наһаяа түмэр замай Харанхы станцида үнгэргэһэн, һүүлээрнь Гусиноозерскын һургуулида һураһан байна.

Советскэ Армиһаа табигдаһанайнгаа һүүлдэ нүхэр Попов Эрхүү городто түмэр замай транспортда хүдэлмэрилөө. Мүнөө Сергей Константинович 27-той болонхой, СССР-эй спортын тренернүүдэй һургуулида һурана.

Суута спортсмен Сергей Попов һаяхан Харанхы станци түрэлхидтөө айлшаар ерээ. Эндэхи һургуулиин һурагшадтай уулзажа, спортивна амжалта хайшан гэжэ туйлаха байһан тушаа хөөрэжэ үгөө.

Мүнөө нүхэр Попов ойрын жэлнүүдтэ үнгэргэгдэхэ Римскэ олимпиадын марафонско урилдаанда бэлдэжэ байна.

А. Сурмач.

Аман үгын журнал

Улан-Удын Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ санитарна гэгээрэлэй байшантай хамта «Элүүр энхэ бэетэй байхын түлөө» гэһэн аман үгын журналаар хөөрэлдөө үнгэргэбэ. Тэрээндэ врачнар Малкина, Пагадаева, Мильман гэгшэд хабаадаа.

Тэдэнэр «Зүрхэнэй үбшэн тухай», «Хүнэй бэедэ эдеэ хоолой, амаралтын туһа тухай», «Ута наһа наһалхын түлөө тэмсэл» гэһэн темэтэй хөөрэлдөө сугларгашадта хэбэ. Хөөрэлдөөнэй үедэ научно-популярна фильмнүүд харуулагдаһан байна.

Библиотекэдэ һаяар республикын уран зохёолшодой номууд зүбшэн хэлсэгдэхэнь. «Тэрэнэй хани нүхэд» гэһэн В. Штеренбергын повесть сентябриин 27-до зүбшэн хэлсэгдэхээр бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Тиихэдэ С. Метелицын «Комсомолшууд» гэжэ повестёор зүбшэн хэлсэлгэ октябрь һарада болохонь.

З. Лоханина.

Ургасын хоротонтой тэмсэгшэ

Иван Семенович Маглич Кабанскын ондатрын олзоборилгын ажахын ангуушан юм. Гэбэшье зунай үедэ агнуури хэгдэдэггүй байһан дээрэһээнь нүхэр Маглич ургаса тарянай хоротон жэрхэ, зумбраатай тэмсэдэг байна.

Тала дайдаар дүүрэн үдэдэг тэдэ амитадые бариха гээшэ тиимэ амар ажал бэшэ, тиигээд олзошье багатай агнуури ха юм. Тиимэшье һаань Иван Семенович колхоз, совхозуудта туһа хүргэн, ургасын хоротон зумбраануудые олоор барина. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй тоолоһоной ёһоор зунай үедэ зумбраа бүхэн 4-һөө 8 килограмм хүрэтэр ороохо таряа эдижэ хороодог байна. Энээн дээрэһээ харахада зумбраа ургасада ямар ехэ гэмтэл, колхоз, совхоздо гарза хохидол ушаруулна гээшэб?

1957 ондо нүхэр Маглич 11 мянган зумбраа үгы хэһэн байгаа. Энээниие хаража үзэхэдэ, тэрэ 66 тонно таряа зумбраагай гэмтээлгэһээ аршалһан болоно. Байгша оной зун Иван Семенович 15 мянган зумбраа хорообо. Тиигэжэ мүн лэ 90-ээд тонно таряа гэмтэлһээ абарба гээшэ. Конкурсын гурим соо хэлэгдэһэнэй ёһоор хүдөө ажахын хоротониие үгы хэһэнэйнгээ түлөө мүнөө жэл энэ ангуушан 1500 түхэригэй шанда хүртөө. Гадна зумбраагай арһа тушаажа, 7500 түхэриг абаһан байна.

Нүхэр Маглич үнгэрһэн жэлнүүдтэ Кабанскын, Иволгын аймагуудта зумбраагай агнуури хэдэг байһан аад, энэ жэлдэ Мухаршэбэрэй аймагай Түгнын талада, Зэдын аймагай Борьёогой талада агнаһан байна.

Энэ ангуушан зумбраае ондатрын капканаар, бугуулаар барижа аладаг байгаа.

Бариһан зумбраагайнгаа мяха хатаажа, ажахынгаа ангай фермэдэ үгэдэг байна. Энэ ангуушан зумбраагай эшээндэ оротор үшөө 2000 зумбраа үгы хэхэ уялга абанхай.

Иван Маглич һаяхан үнгэргэгдэһэн республикын ангуушадай суглаанда хабаадалсажа, хүдөө ажахын хоротониие хороолсоһонойнгоо түлөө 2-дохи шан абаа.

Д. Колмаков.

Хилын саанаһаа

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

БЕРЛИН, сентябриин 23. (ТАСС). ГДР-эй арадай палатада һунгалта хэхэ тухай хуулиин проектые Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет баталаа гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Премьер-министр О. Гротеволь Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ГДР-эй гражданин бүхэндэ болохоёо байһан һунгалтын ехэ удхашанартай байһые онсолон тэмдэглээд, арадай-демократическа гүрэниие бэхижүүлхэ хэрэгтэ болохоёо байһан һунгалта шухала туһа нэмэри болохо байна гэжэ хэлээ. Эб найрамдал хамгаалха, Германиин Демократическа Республикада социализм байгуулха зам заажа үгэһэн Германиин нэгэдэмэл социалистическэ партиин V съездын хараалһан программа бэелүүлхэ хүдэлмэри һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ эршэтэйгээр ябуулагдаха байна гэжэ тэрэ заагаа.

1958 оной түрүүшын хахадта гадаадын худалдаа наймаа эрхилхэ түсэбэй ямараар дүүргэгдэһэн тухай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, гадаадын болон дотоодын худалдаа наймаанай министр Г. Рау гэгшын элидхэлые Министрнүүдэй Совет шагнаһан байна.

Кукуруза, хартаабха, сахарай свёкло болон бусад культурануудые хуряалгын ябаса тухай асуудал заседани дээрэ мүн лэ хэлсэгдээ.

Атомай хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын гэшүүн оронуудай хоёрдохи генеральна конференци нээгдэбэ

ВЕНА, сентябриин 22. (ТАСС). Атомай хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын гэшүүн оронуудай хоёрдохи генеральна конференци Венэдэ мүнөөдэр нээгдээ. Конференци хадаа агентствын генеральна директорэй хэлэһэн үгые, соведые эрхилэгшэдэй элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэхэ, агентствын программые, 1959 оной бюджет болон эрьесын мүнгэн зөөриин фондые батална, уласхоорондын бусад организацинуудтай агентствын ямар харилсаатай байха тухай болон бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байна.

Индидэ нефть бэдэрэн ололгодонь советскэ мэргэжэлтэд туһалба

ДЕЛИ, сентябриин 21. (ТАСС). Индиин хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор Камбей (Бомбей штат) шадар нефть тон элбэгтэй газар олдоо. Энэ хадаа ороной экономикые хүгжөөхэдэ ехэ удхашанартай юм. Нефть бэдэрэн ололгодо советскэ мэргэжэлтэдэй ехэ үүргэ дүүргэһэн тухай хэблэл онсолон тэмдэглэнэ. Энэ райондо үрэмдэлгэ хэжэ нефть олохо хүдэлмэридэ советскэ түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэдэг байна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII се…

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 22. (ТАСС). Ассамблейн зүбшэхэ зүйл, комитедүүдэй хоорондо асуудалнуудые хубаарилха тухай Генеральна Комитедэй һанамжа дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн энэ үглөөнэй пленарна заседани дээрэ эхилээ.

Буу зэбсэг хуряаха, атомна радиациин нүлөөн, хүгжэлтэ багатай оронуудай экономикые хүгжөөлгэ, харгалзалга доро байһан орон нютагуудай байдал тушаа хэдэн олон асуудал сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ Генеральна Ассамблей тогтооһон байна. Социальна, гуманитарна, юридическэ, финансова асуудалнууд зүбшэхэ зүйлдэ мүн лэ оруулагдаһан байна.

«Замбуулин огторгойе сэрэгэй зорилгоор хэрэглэлгые хорихо тухай, бусадай газар дээрэ байһан хариин сэрэгэй базануудые усадхаха тухай, замбуулин огторгойе шэнжэлхэ талаар уласхоорондын харилсаа холбоо тогтоохо тухай» Советскэ Союзай делегациин дурадхаһан асуудалые зүбшэхэ зүйлдөө оруулха гэжэ Ассамблей шиидхээ.

«Гүрэнүүдэй хоорондо хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохо, бэхижүүлхэ хэмжээнүүд» гэһэн пункт Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ мүн лэ оруулагдаа. Алжир, Кипр тухай асуудалнууд сесси дээрэ хэлсэгдэхэ болобо.

«Венгридэхи байдал» гэдэг асуудал хорото зорилгоор США-гэй делегациин зүгһөө дурадхагдаһан юм. Гэбэшье энэ асуудал олонхиин дуугаар сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһан байна. Советскэ Союзай, Албаниин, Болгариин, Белорусска ССР-эй, Чехословакиин, Венгриин, Польшын, Румы… Украинска ССР-эй болон Юг…виин делегацинууд энэ ас… зүбшэхые арсажа дуугаа … байна. Афганистанай, Цей… Финляндиин, Индиин, Индон… Ирагай, Непалай, Саудовска… виин, Арабуудай Нэгэдэмэл… публикын, Йеменэй делегац… һаналаа баряа.

«Атомна, водородно зэбсэ… шалгые болюулха тухай», «… скэ Социалистическэ Респу… нуудай Союзай, Холбоото Ш… дай, Великобританиин, Хойт… ландиин, Франциин сэрэгэй б… дүүдые 10—15 процентээр … гоод, арьбалагдаһан мүнгэн… риин зарим хубиие хүгжэлтэ… тай оронуудта туһаламжа … үгэхэ тухай» Советскэ Союза… радхаһан асуудалнууд сесси… шэхэ зүйлдэ оруулагдаха … «Элүүрые хамгаалха, меди… шэнжэлэлгэ хэхэ уласхоор… жэл үнгэргэхэ тухай», Укра… ССР-эй делегациин дурад… асуудал Ассамблейн зүбшэхэ… дэ мүн лэ оруулагдаһан бай…

Удаань асуудалнуудые А… лейн комитедүүдэй хоорондо … рилха тушаа Генеральна К… дэй һанамжа дурадхалнууд … лагдаа.

ООН-эй Генеральна Ассам… XIII сессиин хүдэлмэриие … риин 12-то дүүргэхэ гэһэн ш… бэри баталан абтаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин … (ТАСС). ООН-до Хитадые т… хэ тухай пункт зүбшэхэ з… оруулха асуудал хэлсэлгэ О… Генеральна Ассамблейн үсэ… үдэрэй заседани дээрэ эхилэ…

КНР-эй правительствын арбадах… уридшалан һануулга

ПЕКИН, сентябриин 23. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Фуцзянь шадарай, манай орондо харьяата уһа руу Америкын сэрэгэй зургаан корабль сентябриин 22-то ороһон байна. Мүн Фуцзянь шадарай, манай ороной харьяата уһан дээгүүр Америкын далайн-сэрэгэй флодой истребительнүүд 10 дахин ниидээ. Тиихэдэ нэгэ самолёдынь манай ороной газар дээгүүр ниидэһэн байна.

КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлхээр түлөөлэгдөө. … үедэ Америкын далайн-сэ… агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд К… харьяата уһанда ороһон, газа… таг дээгүүрнь ниидэһэн байна… хэдэ США хадаа үдэр ерэхэ… Хитадта эсэргүү харата … аашаяа бүри убайгүйгөөр гар… боложо байна. Иимэ ааш… Тайваниин хоолой шадарай б… лые бүри хэсүү бэрхэтэй бо… Тиимэһээ Хитадай правите… арбадахяа шанга уридшалан … нуулга хэнэ.

Тайвань шадар США зэбсэгт… хүсэнүүдые олоор асарна

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 23. (ТАСС). Тайвань шадар Холбоото Штадууд зэбсэгтэ хүсэнүүдые олоор асаржа байһан зангаараа. Холбоото Штадуудай сэрэгэй бэлэдхэл эдэбхитэйгээр хэжэ байһан тухай «Юнайтед Стетс Нью Энд Уорлд Рипорт» гэжэ журналай ээлжээтэ номерто толилогдоһон статья соо хэлэгдэһэн байна.

Статьягай автор иигэжэ бэшэнэ. Тайваниин долоон томо аэродром, аралай баруун эрьеын портнууд дээгүүр ябажа харахада, «Холбоото Штадууд сэрэгэй техникэ болон сэрэгшэдые Тайвань тээшэ тон олоор эльгээнэ гэжэ мэдэхээр». Баруун портнууд дээгүүрнь Гуам, Окинава болон Японһоо Америкын десантна, ашаанай суднанууд тон олоор асарагдаад байна. Японһоо болон Номгон далай дээрэ Холбоото Штадуудай эзэмдээд байһан аралнууд дээрэһээ сэрэгэй материалнуудые Америкын транспортна томо самолёдууд асаржа буулгана. «Ф-104» маркын түргэнөөр ябадаг реактивна истребительнүүдтэеэ хамта Калифорниһоо ерэһэн Америкын пилодууд Пич-Орчард база дээрэ байрлана.

«Арал дээрэ хаа хаанагүй… гэй бэлэдхэл ехээр хэгдэжэ … Энэ бүхы бэлэдхэлые Окина… Тайвань эльгээгдэһэн Аме… инженернүүд ажаглан хинажа… даг юм. «Найк-Геркулес» гэж… рядуудые табиха талмайнууд… хеэрэгдэнэ. Агаарай-сэрэгэй … нүүдэй мэдэлдэ байдаг «Ма… гэжэ залан шэглүүлэгдэдэг … дууд Тайваньда асарагд… Иимэ һомонуудай дайшалхы… болгогдожо, тодхогдоод бай… ража болохо байна. Эндэ а… һомонуудшье асарагдаһан … болоо ха гэжэ статьягай авт… шэнэ.

Холын газарта ниидэдэг А… кын бомбардировщигууд Та… дээрэ мүнөө үгы юм. Чанкай… нууд американецуудай хүт… доро ажаллан, авиационно үг… база түхеэржэ дүүргэхэеэ б… Эндэ тон томо самолёдууд … шадаха байна. Гадна Хол… Штадууд бусад самолёдуудые… вань дээрэ олоор асаранхай.

Морис Торез, Жак Дюкло Франциин радио болон телевиденеэр үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ, сентябриин 23. (ТАСС). Франциин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй генеральна секретарь Морис Торез, Центральна Комитедэй секретарь Жак Дюкло үсэгэлдэр радио болон телевиденеэр үгэ хэлэжэ, сентябриин 28-да асуултын болоходо правительствын зүгһөө табигдаһан конституциин проектые буруушаахыень Франциин һунгагшадые уряалаа.

ЦК-гэй генеральна секретарь Морис Торез иигэжэ мэдүүлээ:

Алжир болон Аяччодо сэрэгэй үймөөнэй, урбалтын болоһонһоо уламжалан манай орондо шэнэ засаг түрэ байгуулагдаһаар дүрбэн һара боложо байна.

Хуули бусын, демократида харша энэ засагые сентябриин 28-да һайшаахыетнай таанадые уряална.

Таанадта дурадхагдажа байһан конституциин ёһоор һунгагдаһан республикын президент Франциин һүүлэй үеын хаашуулда орходоо һураггүй ехэ эрхэтэй байха болоно. Тэрэ хадаа өөрынгөө һанаашаар министрнүүдые һэлгэжэ байха эрхэтэй болохо. Мүн Национальна суглаандашье мэдэгдэхэгүй байха юм.

Арад зоной эрхэ, тусхайлбал, ажал хэхэ, тэдхэмжэ абаха, профсоюзна ажал ябуулха, забастовко хэхэ эрхэнүүд, эхэнэр, хүүгэд болон үндэр наһатай болоһон хүнүүдэй эрхэ 1946 оной конституцяар лаблан батадхагдаһан байгаа һаа, мүнөө эдэ бүхы эрхэ усадхагдаха байна.

Алжирта боложо байһан дайн мүнөөнэй гутамшаг байдалай шалтагаан нэгэ бүхы зон мэдэнэ. Гэбэшье үдэр ерэхэ тудам хэсүү бэрхэтэй боложо байһан Алжиртахи байдал тухай шэнэ конституци соо нэгэшье үгэ хэлэгдэнэгүй!

Эдэ бүхы шалтагаан дээрэһээ Франциин арад сентябриин 28-да конституциие буруушаан һаналаа мэдүүлхэ ёһотой.

Салин хүлһэнэй, пенсиин бага зандаа байбашье, амидаран һууха-да шухала болодог юумэнэй үнэ сэн, байрын түлөөһэн улам хүндэржэл байна. Правительство хадаа хууляар тогтоогдоһон үнэ сэнгээр таряашадай продукт худалдажа абанагүй. Кризисэй болохо, хүдэлмэригүйшүүлэй олошорхо аюул тохёолдоод байна. Налог улам ехэ болоно.

Гражданинуудай эрхэ сүлөө ехээр хаһагдаа. Мэдээсэлэй газар, радио гэхэ мэтые засаг барижа байгшад хүсэдөөр гартаа барижа байдаг болоо. Фашистска бандидууд эдэбхитэдтэ, мүн демократическа организацинуудай байшангуудта улам олоор добтолго хэдэг боложо байнхай.

Францидахи партинуудые усадхаха, гражданска хуули засагай органуудые генералнуудай мэдэлдэ үгэхэ, полициинхидэй зоргоороо аашалалгые хуулита болгохо оролдолго гаргагдана.

Мүнөөнэй конституциие хубилгаха тухай асуудалаар арад зоной дунда асуулта үнгэргэхэсэ байһан ушарта зорюулһан ёһолол засагаархид Парижда Республикын талмай дээрэ эмхидхээ.

Энээнтэй хамта Францида Республикын байгуулалтые хамгаалхые уряалан, арад зон Республикын талмайн оршондохи районнуудта сугларжа, жагсаал хэһэн байна. Зураг дээрэ: арадай жагсаалда хабаадагшад «Үгы» гэһэн бэшэгтэй плакадуудые баряад ябана. Чехословакиин телеграфна агентствын фото.

Франциин экономическа болон политическэ талаараа бэеэ даанхай байха хэрэгтэ хохидол ушаруулагдана. Атлантическа бүлэгэй эзэрхэг түримхэй зорилгые бэелүүлхэ гэһэн политика ябуулагдана.

Ёһотойл демократическа гурим тогтоожо, арад зоной этигэл найдабарида хүртэдэг тогтууритай правительство Францида байгуулхын тулада, шэнэ конституциин проектые буруушаахыень Франциин ажалшадые Франциин коммунистическэ партиин зүгһөө Морис Торез уряалһан байна.

Майн 13-да болоһон урбалтаһаа уламжалан байгуулагдаһан правительство Алжирта дайн байлдаае үргэлжэлүүлһээр. Алжиртахи дайн байлдаае зогсоохын тулада конституциин проектые буруушааха хэрэгтэй гэжэ Жак Дюкло хэлээ.

Правительствые толгойлогшо де Голль «Алжирта дайн байлдаа саашадань үргэлжэлүүлхын тулада 110 миллиард франк нэмэжэ һомолоо, атомна зэбсэг олоор бүтээхын тулада ехэ мүнгэн зөөри һомолхо бэлэдхэл хэжэ байна» гэжэ Дюкло онсолон тэмдэглэһэн байна.

Шэнэ конституциин проект республикын президентдэ бүрин түгэс эрхэ олгохо байна. Тэрэ хадаа ажалшадай эрхые ехээр хаһаха аргатай болохо. Президент хадаа дайн байлдаа соносхохо эрхэ хүрэтэр, бүхы засагаа гартаа абахал.

Тиимэһээ сентябриин 28-да Франциин шэнэ конституциие буруушаажа һанамжаяа хэлэхыень Франциин коммунистическэ парти бүхы республиканецуудые уряална гээд Жак Дюкло хэлээ.

Фуад Шехаб Ливанай Республикы… президентын тушаалда оробо

БЕЙРУТ, сентябриин 23. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр Ливанай парламентын заседани боложо, шэнэ президент генерал Фуад Шехаб Ливанай Республикын конституциие үнэн сэхээр дүүргэхэб гэһэн тангариг үгөө.

Зургаан жэлэй болзороор һунгагдаһан, шэнэ президент парламентын түрүүлэгшэ Адель Оссей… мүн хүндэтэ харуулда үдэш… парламентын заседанида ерэ…

Бейрудтэ бүхэли сүүдхэ с… руул табигданхай. Бүхы м… нууд болон предприятинууд … данхай. Газетэнүүд гаранагү…

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-1…, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н00847. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 46…